

יום העצמאות שונה מיתר חגי ישראל. זהו חג לאומי, המסמל את תחייתו המדינית של עם ישראל בארצו בימינו. זהו חג המבטא חיבור למדינה וחיבור לזהות הלאומית. ביום זה ערכים לאומיים ואזרחיים (כמו מולדת, אהבת הארץ, אהבת האדם, פלורליזם, תרומה ומעורבות) מקבלים חיזוק. ערכים אלה באים לידי ביטוי במשך השנה כולה.

בגן הילדים מטפחים ומעודדים את הזיקה לארץ בפעילויות שונות: מכירים את נופיה ואתריה, מטפחים את הסביבה הקרובה, לומדים לכבד כל אדם, קבוצה ועדה, מעודדים תרומה לחברה ולסביבה ומשתדלים לקיים אורח חיים דמוקרטי. יום העצמאות הוא הזדמנות לסכם את הפעילות הנעשית בכל השנה ולאפשר לילדים להדק את הקשר לנופים, לאנשים ולתרבות, לחוש שייכות למדינה, גאווה בה ובעצם היותם חלק ממנה. מומלץ לפתוח את נושא ואת יום העצמאות כאורח חיים בגן.

מי אני ומה זהותי?

בגיל הרך מתחילה להתעצב זהותו של הפרט - זהות אישית, אזרחית ולאומית. זהות אזרחית מבליטה את זיקתו של האדם למדינתו, זהות לאומית מדגישה את זיקת האדם לעמו. לזהות האזרחית והלאומית מספר היבטים כמו: תחושת שייכות לחברה, תרומה לחברה והשפעה עליה, יצירת מחויבות לחברה, הפנמת ערכי המדינה והכרת המורשת. יום העצמאות, במהותו, ממקד את העיסוק בזהות הלאומית. הקניית ערכי המדינה מתרחשת כל השנה באמצעים שונים: מתן דוגמה אישית, טיפוח יחסים חברתיים, קבלת השונה. כל אלה - תוך הפעלת שיקולי דעת מתאימים בבחירת חומרי ההוראה והלימודה והתייחסות למסרים הגלויים והסמויים. הזהות של כל אדם מינקות בנויה מכמה מרכיבים כמו: מין, עדה, צבע עור, דת, לאום ואזרחות. חשוב לתת לגיטימציה למרכיבים השונים בזהות, במיוחד במדינת ישראל בה מגוון של עדות, קבוצות ותרבויות. חשוב ליישם את הערך של פלורליזם ורב תרבותיות הלכה למעשה על ידי מתן ביטוי למכלול מרכיבי הזהות המשותפים לכל ילדי הגן כמו גם לאלו שאינם משותפים. חשוב לגלות סובלנות לנורמות ולתפיסות עולם שונות, ולהיזהר מיצירת ניכור ופערים בין המסרים בגן לאלו של הבית.

עיסוק ביום העצמאות כרוך פעמים רבות בתיאור השנים שקדמו להכרזת המדינה ובמנהיגים שהביאו להקמתה. עיסוק היסטורי עלול להיות רחוק מעולמם של הילדים, גדוש פרטים, תאריכים ושמות, מלאה ומעייף. אך הוא יכול להיות גם מרתק ורלוונטי, במיוחד אם מתייחסים למשמעויות ולערכים שמעבר לפרטים הביוגרפיים והכרונולוגיים. לדוגמה, לצד העיסוק בביוגרפיה של מנהיג מסוים אפשר לדון גם בהשלכות של מנהיגותו, בתכונות שתרמו למנהיגותו, ברלוונטיות שלו לחיינו, באופן פעולתו ובגורמים שהניעו אנשים ללכת אחריו. אפשר להשוות מרכיבים אלה עם מרכיבי מנהיגות של ילדי הגן או של "מובילים חברתיים" אחרים שהילדים מכירים מהיישוב, מסיפורים, מסרטי טלוויזיה ועוד. בעיסוק באירועים שהביאו להקמת המדינה או שקרו במרוצת שנותיה של המדינה, כדאי לבחון את המניעים להתנהגויות האנשים (מדוע עלו החלוצים הראשונים לארץ?) ואת הערכים שהנחו אותם. אפשר להשוות לימינו, ולנתח את התוצאות של פעולתם

בימינו. בניגוד לחגים אחרים במהלך השנה, הקמת המדינה ואירועים בתולדותיה עדיין קרובים כרונולוגית. כדאי להפגיש את הילדים עם אנשים שונים שלקחו חלק בהקמת המדינה או היישוב והם יכולים לספר על כך ממקור ראשון. לרוב החוויה מרגשת גם למספר וגם לשומעים. חשוב להכין את הילדים למפגש מראש, על ידי היכרות עם חומר רקע שיוצג בתמונות, בספרות ובמוסיקה מהתקופה והכנת שאלות. אפשר גם להכין שילמבקר או למבקר שביבואו לגן. כדאי לתעד את המפגש בכתובים ולשלוח להורי הגן (או אפילו לקיים מפגש הורים-ילדים)

כרזה מכריזה - לקראת יום העצמאות

לקראת יום עצמאות מדי שנה מעוצבת כרזה לכבוד המדינה. הכרזות נועדו לקשט את המדינה ביום חגה ולהביע, בעיצובן ובצבעוניותן, את שמחת החג. הכרזה היא טקסט תקשורתי, המעבירה בעזרת סמלים ומוטיבים מוכרים מסרים שונים באופן חד משמעי, תמציתי. ב"כרזות יום העצמאות" באים לידי ביטוי סמלים, רעיונות, אידיאלים ושאיפות של המדינה בכללה ושל החברה הישראלית. התבוננות בכרזות מהווה הזדמנות לעיסוק בסמלים וברעיונות, כמו גם לעסוק בשפה ובאופן הבניית הערכים והמסרים. כדאי להביא את "כרזת יום העצמאות" הרלוונטית לאותה שנה ו"לקרוא" אותה, וכן להביא כרזות משנים קודמות שיש בהן סמלים ורעיונות, בהתאם לנושא שעוסקים בו. נקודות להתייחסות ב"קריאת" הכרזה: מה רואים בכרזה? מה מספרת הכרזה? אפשר לשאול מבין חמש השאלות האלה: מי נראה בכרזה? מה הוא או היא עושים? מתי התרחש האירוע? באיזה מקום הוא קרה ומדוע דווקא שם? נוסף לתיאור של מה שרואים ולשיום המרכיבים והסמלים, אפשר להציע גם פרשנויות אישיות ולספר את "סיפורה של הכרזה" מנקודת ראות אישית.

מה מרגישים מתוך התבוננות בכרזה? אילו רגשות מובעים בכרזה? זיהוי המרכיבים השונים התורמים לעיצוב הכרזה: הצבע, הסמלים (מה הם מביעים), האותיות, המרכיבים החזותיים המצוירים או המצולמים, הארגון הצורני-קומפוזיציה (מה במרכז ומה בשוליים, מה מובלט ומה מוצנע, מה גדול ומה קטן?) אפשר להעשיר את "קריאת" הכרזה בתצלומים נוספים מאותו נושא, בשירים מתאימים ועוד.

כתבו על החג בעיתון

אפשר למצוא בעיתונות כתבות רבות הקשורות ליום העצמאות ולאירועיו (כמו טקס קבלת פרס ישראל, תכנון במות בידור וכד') כבר לפני תאריך החג. החג הקרב משפיע על תוכן העיתונים ועל עיצובם. לקראת יום העצמאות נעקוב אחר המתפרסם בעיתונות היומית: כתבות, כותרות, תמונות, פרסומות הקשורות לחג או פרסומות שעיצובן מושפע ממועדו, נגזר קטעים מתאימים, נביאם לגן ונדון בתוכניהם במסגרת פעילויות שונות.

מיקוד הפעילות מסביב לעיתונים יהיה:

כיצד משפיע החג על עיצוב העיתון? כיצד משפיע החג על תוכן העיתון? אילו אלמנטים הקשורים לחג באים לידי ביטוי בפרסומות ובכתבות בעיתון? מהו לוח משדרי הטלוויזיה והרדיו ואילו תכניות מיוחדות משובצות ליום העצמאות? נאתר בעיתון מודעות שמוצעות בהן פעילויות שונות לבילוי בחג. נברר עם הילדים למה דווקא ביום העצמאות מוצעות פעילויות כמו חידון התנ"ך ביקור בבסיסים צבאיים.

שולחן ערוך לחג

עריכת שולחן על פי נושא יכולה להשתלב בפעילויות להכרת המאפיינים, הסמלים והצבעים הייחודיים ליום העצמאות.

אפשר לזמן לילדים מקורות מידע מגוונים ולהתבונן יחד איתם בספרים, עיתונים, אתרי אינטרנט - העוסקים באירוח ובהכנת מזון כדי לערוך שולחן חג בהשראת: נופים, תקופות, שירי ארץ ישראל, תמונות אומנות ישראלית ועוד.

פעילות זו מומלצת גם כפעילות משותפת להורים וילדים.

עריכת שולחן צריכה להיעשות בהדרגה ולהתבסס על חקר ועל איסוף מידע:

בחירת ההשראה לעיצוב השולחן ועריכתו, לימוד הנושא, בחירת הפריטים שיוצבו על השולחן, התאמת הצורה (צבע המפות, המפיות, הכלים, האביזרים) לתוכן, הכנת דף תפריט, הכנת הארוחה

יום העצמאות הוא חג שעוסק בטיפוח זהות לאומית ואזרחית ובערכי יסוד של מדינת ישראל. עם זאת, התכנים, המסרים והערכים הקשורים בו, הם התכנים הבסיסיים של קיומנו כחברה ורצוי שיבואו לידי ביטוי כל השנה, ולא יצטמצמו לימים שלפני ה' באייר. החג עצמו יכול להיות חוליה נוספת בשרשרת הפעילויות השנתיות או להיות שיא של הפעילות. חשוב לשלב תכנים הקשורים לידע על העם ועל המדינה וליצור הזדהות ותחושת שייכות עמם כל השנה. אפשר לחגוג את יום העצמאות באופנים שונים המתייחסים לפנים שונים של המדינה ולא לחגוג יום עצמאות רק בהקשר של "יום הולדת למדינה": חגיגה של נופים שבה משולבים המראות השונים של הארץ, שירי ארץ ישראל העוסקים בנוף ובאתרים בארץ, יצירות אמנות וכן אפשר לערוך שולחן בהשראת נוף. אפשר להכין ספר טיולים או אפילו לצאת לטיול משותף, הורים וילדים. חגיגת הישוב - סיפורים על התפתחותו, האנשים החיים בו, אתרים מרכזיים, סמלים, שירים שנכתבו עליו, וכדומה.

"המדינה היא הבית שלי" - בגן יתקיימו שיחות על הקשר של כל ילד וילדה למדינה, עם מה הם מזדהים, מה הם אוהבים בה. יידונו השאלות: מה פירושה של מדינה ומה היא נותנת לאזרחיה, מה אנחנו יכולים לתת למדינה: אפשר להעניק מתנה למדינה שתבטא בפעילות למען הסביבה הגיאוגרפית או האנושית (אפשר לאמץ אתר, לקיים מבצע שיקום וניקיון, אפשר לאמץ את אחת מיחידות צה"ל שבסיסן קרוב לגן או לתרום בכל פעילות אחרת).

"אומרים שהיה פה שמח" - סיפור הקמת המדינה ברמה מתאימה להבנת הילדים: הדמויות המרכזיות בהקמת המדינה, המאבק להקמתה ועיצוב דמותה, בחירת הסמלים המרכזיים (דגל, סמל והמנון), החייאת השפה ועוד. אפשר לשוחח עם הילדים על מה צריך שיהיה במדינה ואז לעבור לדוגמאות הרלוונטיות במדינת ישראל.

טקס יום העצמאות בגן

יום העצמאות הוא חג של טקסים. גם בגן אפשר לערוך טקס או סדר המוקדש לחג, גם הוא מעין טקס, אך, בדומה לסדר פסח או לסדר ט"ו בשבט, רשמי פחות. לרוב הוא נערך כשהמשתתפים יושבים סביב שולחנות ובמהלכו אוכלים ושותים.

את הסדר או הטקס אפשר לקיים בשיתוף גן שכן או בשיתוף ההורים. תכנית הסדר/הטקס:

הסדר/הטקס המוצע כאן הוא בסגנון הדלקת המשואות או הדלקת נרות חנוכה - כל משואה או נר שמדליקים מציינים תופעה הקשורה לחיים במדינת ישראל.

אפשר לבחור נושא מרכזי (כמו: נופי הארץ, וכל נר מצייין אזור נוף אחר; קיבוץ גלויות, וכל נר מצייין עלייה אחרת; הישגי המדינה, וכל נר מצייין הישג אחר; זמר ישראלי, וכל נר מצייין תקופה אחרת), או שהמכנה המשותף הוא כללי - מדינת ישראל וכל "נר" מצייין פן אחר: נוף, אוכלוסייה, שפה, צה"ל, בניין הארץ, שלום. אפשר להתחיל הדלקת כל נר בטקסט "נר זה שאנו מדליקים הוא לכבוד..." או "זית זה שאנו אוכלים הוא לכבוד..." וכו'. לכל נר אפשר לצרף טקסט מתאים, שירה בציבור או ריקוד. אפשר לכלול בסדר אכילת מאכלים אופייניים ליום העצמאות: חומוס ופלאפל, תפוזים, שבעת המינים שנשתבחה בהם ארצנו.

"שומרים על אחדות, שומרים על ייחודיות"

מדינת ישראל הוקמה כבית לאומי לעם היהודי, וכמדינה דמוקרטית המחויבת לכלל אזרחיה ללא הבדל דת, גזע ומין. לאור זאת, מערכת החינוך במדינת ישראל פועלת ליצירת הכרות ושותפות בין האוכלוסיות השונות שבתוכה, וכן לקיום זיקה של ערבות הדדית עם מחצית מבני העם היהודי שאינם חיים בישראל, אך חשים קשר ונאמנות למדינת ישראל כמדינת העם היהודי.

בגן הילדים, העיסוק בנושא השנתי הוא הזדמנות לחזק את עוגן הקהילתיות של הגן העתידי. עוגן זה מתייחס אל גן הילדים כקהילת משמעות עבור הילדים, הצוות וכל באי הגן, וכן אל גן הילדים כקהילה מתוך כוונה שהתייחסות למעגלי השותפויות בקהילה תאפשר יצירת תודעה, זהות ושייכות תרבותית (לוקלית וגלובלית) ותקדם ערכים של אחריות ומעורבות חברתית.

[לאוגדן הדיגיטלי "אוספים חוויות- אחדות וייחודיות"](#)

[לאוגדן "אוספים חוויות- אחדות וייחודיות"](#)

[אחדות וייחודיות במרחב הפדגוגי של משרד החינוך](#)

מקורות מידע נוספים להשראה ופיתוח הנושא בגן הילדים

[עלון מקוון ליום העצמאות](#)

[נוף ישראלי, ישראל חוגגת 70 – חוברת פעילויות לגני הילדים לציון 70 שנה לישראל](#)

[גני הילדים מציגים את העשייה החינוכית - סיפורים מהגנים](#)

["זמר לך מולדתי"](#)

["זמר לך לגיל הרך" שירים לקטנים ולגדולים - לקט שירים בנושאים של קירוב לבבות ואהבת הארץ](#)

[חג עצמאות ועצמאות גופנית](#)

[פעילות בהשראת הציור 'נוף ישראלי' אברהם נסטי](#)

[פעילויות ומשחקים מתמטיים הקשורים ליום העצמאות](#)

[אוגדן "אוספים חוויות" - מגוון הצעות לפעילויות](#)

["הרצל אמר", משחקים 70 שנה למדינה עם אפרת בנטוב גז – הרצאה לגננות במסגרת אקדמיה ברשת](#)

[יום העצמאות במרחב הפדגוגי של משרד החינוך](#)